

Inta Dreimane-Riekstiņa
(1967–2017)

Inta Dreimane-Riekstiņa aktīvi darbojās latviešu kopienā Īrijā, īpašu uzmanību un sirds mīlestību veltot bērnu un jauniešu latviskajai izglītībai. Inta bija nerimstošs ideju avots, kurā vienmēr mutuļoja alkas radīt un darboties. „Metodisks materiāls darbam ar skolēniem diasporā: skolas programma” ir Intas pēdējais darbs, kas palika līdz galam nepabeigts. Turpināsim Intas aizsākto, ar savu ikdienas darbu latviešu skolās godinot Intas paveikto un iecerēto!

Inta Dreimane-Riekstiņa

MĀCĪBU MATERIĀLS DARBAM AR DIASPORAS SKOLĒNIEM

SATURS

MĀCĪBU VIELAS PROGRAMMA

MĀCĪBU VIELA UN PLĀNOTAIS REZULTĀTS

1. pielikums. ZINĪBU DIENAS PASĀKUMS. Septembra pirmā svētdiena
2. pielikums. ĢIMENES DIENAS PASĀKUMS. Septembra otrā svētdiena
3. pielikums. LIETUS DAŽĀDĪBA. Septembra trešā svētdiena
4. pielikums. MIĶEĻDIENAS PASĀKUMS. Oktobra pirmā svētdiena
5. pielikums. LATVIJAS PILSĒTAS. LIEPĀJA. Oktobra otrā svētdiena

Leinsteres Latviešu kultūrizglītības asociācijas "DZINTARS" struktūrvienība DZINTARA MĀKSLAS SKOLA Kārlovā Īrijā
Reģ. nr. 3403647EH

MĀCĪBU PROGRAMMA

Izstrādātā programma pamatojas uz funkcionālās valodniecības pamatprincipu: valodu skatīt kā izteiksmes līdzekļu kopumu, kas veic noteiktas funkcijas. Programmas izveidē ir ievērotas skolēnu individuālās sociālās un kultūras vajadzības. Mācību prakses pamatā ir skolēnu iniciatīva, aktīva iespēja izzināt un risināt problēmas, kā arī pašvērtējums.

Latviešu valodas mācību saturs pamatojas uz skolēna izpratni un prasmēm, kas apgūtas dzimtajā valodā, sociālo zinību, ģeogrāfijas un radošajās mācību studijās. Tā kā valodas apguve vienlaikus ir arī kultūras apguve, tad mācību saturs saistāms ar apkārtējo sociālo un kultūras vidi – literatūru un tradīcijām. Tādēļ latviešu valodas nodarbībās īpaši svarīgi ir veicināt izpratni par latviešu literatūru kā pasaules literatūras sastāvdaļu, vispārcilvēcisko vērtību avotu, cilvēka garīgās pasaules bagātinātāju, nacionālo vērtību, tradīciju, latviskās dzīvesziņas izteicēju. Tieši literatūrai ir īpaša loma valodas prasmju attīstībā, jo dzejas, prozas un dramaturģijas darbi atklāj valodas modeļus, parāda valodas iespējas un tās lietošanas daudzveidību, vienlaikus veicinot skolēna vārdu krājuma bagātināšanu un sniedzot idejas viņa paša literārajai jaunradei.

Programma ir plānota 112 mācību stundām. Mācības notiek katru svētdienu no septembra līdz jūnijam, latviešu valodas apguvei veltot četras astronomiskās stundas dienā.

Vīzija

Latviešu valodas nodarbību tēmas tiek plānotas saskaņā ar gadskārtu ritumu un nozīmīgākajiem notikumiem gan izglītojamo, gan Latvijas dzīvē. Arī Zinību studijas, Rotaļu studijas, Mūzikas studijas, Mākslas studijas un citu studiju

mācību programmas tiek plānotas atbilstoši minētajam gada ritumam. Šāda plānošana sekmē jēgpilnu mācīšanu un mācīšanos, visu studiju nodarbībās paralēli apgūstot skolas vienotajai dienas tēmai atbilstošu folkloru, rokdarbus, mūziku, deju, skatuves mākslu, vienlaikus orientējoties uz skolas svētku svinēšanu, mākslas plenēru rīkošanu, latvisko tradīciju izkopšanu, latviešu kultūras popularizēšanu ne tikai savā skolā, bet arī Īrijā un ārpus tās.

Mērķis

Sekmēt latviešu valodas apguvi un latviskās identitātes veidošanos latviešu diasporā ar mākslas, kultūras, ģeogrāfijas, vēstures, latviešu valodas, literatūras, mūzikas un dejas starpniecību.

Mācību uzdevumi

A–B klase (vecums 3–5 un 6–10 gadi):

- mācīt latviešu valodas runāšanas, klausīšanās, rakstīšanas un lasīšanas prasmju pamatus;
- attīstīt skolēnu interesi un sniegt zināšanas par apkārtējo pasauli: savu zemi, kultūru un latviešu valodu;
- apgūt jaunas zināšanas un pieredzi;
- attīstīt sadarbības prasmi, veidojot skolēnu komunikatīvo kompetenci;
- palīdzēt apjaust latviešu valodas lomu un nozīmi ikdienas saskarsmē;
- izvēlēties un izmantot dažādas latviešu valodas mācīšanās metodes un paņēmienus.

C klase (vecums 11–18 gadi):

- nostiprināt un pilnīgāt runāšanas, klausīšanās, rakstīšanas un lasīšanas prasmes;
- rosināt izmantot un izkopt dažādas saziņas funkcijas (izziņas, ekspresīvās, socializācijas, sociālās kontroles, regulatīvās u. c.);
- veidot izpratni par valodas elementu izkārtojumu un funkcionēšanu;
- nodrošināt dažādu saskarsmes un sadarbības prasmju lietojumu komunikatīvajā kompetencē;
- rosināt patstāvīgi pilnīgāt savu latviešu valodas prasmi.

MĀCĪBU VIELA UN PLĀNOTAIS REZULTĀTS

A klase 3–5 gadi	B klase 6–10 gadi	C klase 11–18 gadi	Piezīmes
ZINĪBU DIENA. Pirmā septembra svētdiena			
Ieskats latviešu alfabētā. <i>Ir apguvis vienkāršai saziņai nepieciešamo vārdu krājumu. Prot sasveicināties un iepazīties, nosaucot savu vārdu. Prot lietot pieklājības frāzes, piedaloties organizētajās aktivitātēs.</i>	Latviešu alfabēts. Stāstītprasmes un lasītprasmes pilnveide. <i>Uztver un saprot dabiskā tempā izpildītu monologu un dialogu. Saklausa un prot izpildīt instrukcijas. Saklausa nepieciešamo informāciju plašākā mutvārdu runā. Prot sasveicināties, iepazīties un lietot pieklājības frāzes. Stāsta par sevi, piedalās organizētajās aktivitātēs. Saprot īsu, lēnu un skaidru runu: jautājumus par sevi, savu ģimeni, ikdienu un skolu.</i>	Latviešu alfabēts. Stāstītprasmes un lasītprasmes pilnveide. <i>Ir apguvis komunikācijas prasmes. Saklausa nepieciešamo informāciju plašākā mutvārdu runā. Aktīvi piedalās organizētajās aktivitātēs. Prot sazināties latviešu valodā ar vienaudžiem un citiem pasākuma dalībniekiem. Uztver un saprot dabiskā tempā izpildītu monologu un dialogu. Saklausa un prot izpildīt instrukcijas. Stāsta par sevi, nākotnes sapņiem, skolas dzīvi, ģimeni. Stāsta par savām mācībām un</i>	Zinību dienas svētku pasākums. <i>Sk. 1. pielikumu.</i>

		pienākumiem mājās.	
ĢIMENES DIENA. Otrā septembra svētdiena			
Mana ģimene. <i>Mācās pareizi izrunāt ar tēmu saistītos vārdus, īpašu uzmanību pievēršot mīkstinātajiem līdzskaņiem (piemēram, ģimene) un garajiem patskaņiem (piemēram, māsa). Prot nosaukt ģimenes locekļus un viņu vārdus. Stāsta par sevi, savu ģimeni, tās ikdienu, veicamajiem darbiem, lietojot vienkāršus teikumus.</i>	Mana ģimene, tās locekļi. <i>Prot nosaukt savus radniekus. Stāsta par savu vecāku profesiju, saviem un ģimenes locekļu mājas darbiem un pienākumiem. Var nosaukt ģimenē svinamos svētkus un īsi pastāstīt par svētku svinēšanas tradīcijām. Prot izteikt vēlējumu, patiku, prieku, prot apsveikt un pateikties. Lasa un saprot vienkāršus tekstus par darbiem un atpūtu ģimenē.</i>	Mana dzimta. <i>Stāsta par saviem senčiem, sava vārda un uzvārda rašanos (ja tas iespējams), tādējādi apzinoties savu latvietību. Stāsta par savu un citu ģimenes locekļu vaļasprieku. Stāsta par gatavošanos svētkiem, par to, kas atšķir svētkus no ikdienas. Prot sazināties ikdienas situācijās, piemēram, sarunājoties ar ģimenes locekļiem par ikdienas darbiem, jaunākajiem notikumiem. Lasa un saprot tekstus par vārdu un uzvārdu rašanos, populāru cilvēku vaļasprieku, izsaka savu viedokli par lasīto.</i>	Ģimenes dienas pasākums. <i>Sk. 2. pielikumu.</i>
RUDENS LATVIJĀ. Trešā septembra svētdiena			
Laikapstākļi. Lietus.	Lietus dažādība.	Mākoņi.	Lietus dažādība. <i>Sk. 3. pielikumu.</i>

<i>Ir priekšstats par laikapstākļiem un meteorologa profesiju.</i> <i>Rotaļā prot nosaukt apgērbus, kas jāvelk lietus laikā.</i> <i>Rotaļā prot pabeigt skolotāja iesākto teikumu.</i> <i>Prot zīmēt un izmantot dažādus materiālus, tos savstarpēji kombinējot zīmējumā.</i>	<i>Prot nosaukt varoņu spilgtākās rakstura īpašības, pārrunājot pasaku varoņu rīcību.</i> <i>Izrunā tiek nostiprināta skaņas „l” artikulācija (skaitot dzejoli).</i> <i>Prot stāstīt, iesaistoties dialogā.</i> <i>Apgūst vārdu krājumu par lietus līšanas veidiem (piemēram, gāž, smidzina).</i> <i>Tiek pilnveidotas vērošanas prasmes (vērot peļķes, vērot norises pēc lietus).</i> <i>Tiek veicināta izziņas darbība.</i> <i>Tiek attīstīta radošā domāšana un iztēle (Mākslas studijā tinot un plucinot pasaku varoņus no dzijas un vilniņas).</i>	<i>Prot pastāstīt par par mākoņu veidiem (skolotāja stāstījums).</i> <i>Prot analizēt novēroto, izteikt spriedumus, secinājumus.</i> <i>Tiek pilnveidots vārdu krājums par mākoņiem: gubu, slāņu un spalvu mākoņi.</i> <i>Tiek veicināta iztēles izkopšana, radoši darbojoties – mākoņos vērojot tēlus.</i> <i>Tiek attīstītas novērošanas prasmes, izzinot mākoņu formas, krāsu, kustību (vērojums).</i> <i>Tiek izkopta uzmanības noturība (vēstules sūtīšana).</i>	
RAŽAS SVĒTKI. MIKEĻI. Pirmā oktobra svētdiena			
<i>Spēj uztvert un saprast normālā tempā runātu īsu tekstu un jautājumus par gadalaikiem, augiem, dārzeņiem, svētkiem.</i> <i>Uztver un saprot īsu, precīzu informāciju par augiem, dārzeņiem un saknēm,</i>	<i>Spēj uztvert runātā teksta jēgu (par augiem un dārzeņiem), analizē dzirdēto informāciju, salīdzina ar savu pieredzi.</i> <i>Ir apguvis latviešu tradīcijas gadskārtu svētku svinēšanā.</i> <i>Interesējas par Latvijas šodienu, cilvēkiem, dažādiem</i>	<i>Apgūtas prasmes un iemaņas, kas nepieciešamas sadzīves jautājumu risināšanā, veicot praktiska satura uzdevumus un izmantojot aritmētiskās metodes to izpildē.</i> <i>Tiek veicināta mācīšanās darot,</i>	Ražas svētkiem veltīts Miķeldienas gadatirgus un pasākums. <i>Sk. 4. pielikumu.</i>

<i>saklausa to nosaukumus.</i>	<i>pasākumiem un svētkiem.</i>	<i>pildot prasmju orientētus uzdevumus.</i>	
JAUNO VĒSTURNIEKU SKOLA. Otrā oktobra svētdiena			
Projekts „Latvijas karte”. <i>Stāsta par ikdienas dzīvi pilsētā.</i> <i>Veido jautājumus un sniedz atbildes par ikdienas dzīvi pilsētā.</i> <i>Uztver un saprot vienkāršus teikumus un jautājumus par ikdienas dzīvi pilsētā.</i>	Projekts „Latvijas pilsēta Liepāja”. <i>Prot pastāstīt par Latviju saviem draugiem un apkārtējiem.</i> <i>Saklausa sev nepieciešamo informāciju par ikdienas dzīvi pilsētā, par pilsētas skaistākajām vietām un dažādām iestādēm.</i> <i>Prot atbildēt un uzdot jautājumus, iesaistīties un piedalīties vienkāršās saziņas situācijās par pilsētas ikdienu un brīvdienām pilsētā.</i> <i>Atstāsta lasīto vai dzirdēto un var sniegt nepieciešamo informāciju par pilsētu.</i> <i>Prot pārrakstīt tekstu.</i> <i>Interesējas par Latvijas šodien, cilvēkiem, dažādiem</i>	Projekts „Divas Latvijas pilsētas: Daugavpils un Ventspils”. <i>Prot pastāstīt par Latviju saviem draugiem un apkārtējiem.</i> <i>Prot atbildēt un uzdot jautājumus, iesaistīties un piedalīties vienkāršās saziņas situācijās par pilsētas ikdienu un brīvdienām pilsētā.</i> <i>Atstāsta lasīto vai dzirdēto un sniedz nepieciešamo informāciju par pilsētu.</i> <i>Ir priekšstats par Latvijas ģeogrāfisko stāvokli un vēstures pamatnorisēm.</i>	Latvijas pilsētas. Liepāja. <i>Sk 5. pielikumu.</i> A grupa MĀKSLAS STUDIJĀ tiek veidota Latvijas karte, izmantojot aplicēšanu. MŪZIKAS STUDIJĀ sāk mācīties latviešu tautasdziesmu „Rīga dimd!”. DEJU STUDIJĀ sāk mācīties deju uzveduma „Pele velk miega maisu” iestudējumu. B grupa MĀKSLAS STUDIJĀ tiek veidota Latvijas karte, izmantojot ģipša materiālu. MŪZIKAS STUDIJĀ sāk mācīties dziesmu „Pilsēta, kurā piedzimst vējš” (<i>komponists Imants Kalniņš, vārdu autors Māris Čaklais</i>). DEJU STUDIJĀ sāk mācīties

	<i>pasākumiem un svētkiem.</i>		deju uzveduma „Latviešu pāra tautas deju svīta” iestudējumu. C grupa MĀKSLAS STUDIJĀ tiek veidota trīsdimensiju Latvijas karte. MŪZIKAS STUDIJĀ sāk mācīties dziesmu „Daugav’s abas malas” (<i>vārdu autors Rainis, komponists Jānis Norvilis</i>). DEJU STUDIJĀ sāk mācīties deju uzveduma „Latviešu pāra tautas deju svīta” iestudējumu.
DZINTARA MĀKSLAS SKOLA. Trešā oktobra svētdiena			
Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens.	Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens.	Dzintars – Baltijas jūras dārgakmens.	Filmas „Dzintara ceļš” demonstrējums. ROTAĻU STUDIJĀ sāk mācīties latviešu tautas rotaļu „Trejdeviņi”. A grupa DEJU STUDIJĀ sāk mācīties deju uzveduma „Pele velk miega maisu” iestudējumu. B un C grupa DEJU STUDIJĀ turpina mācīties deju uzveduma

			„Latviešu pāra tautas deju svīta” iestudējumu.
MĀRTIŅI. Pirmā novembra svētdiena			
Rudens gadskārtas. Mārtiņi.	Rudens gadskārtas. Mārtiņi.	Rudens gadskārtas. Mārtiņi.	Svētku pasākums „Mārtiņdienas gadatirgus”. ROTAĻU STUDIJĀ mācās latviešu tautas rotaļas „Trejdeviņi” un „Kur tu teci?”. SKATUVES MĀKSLAS STUDIJĀ sāk gatavot Ziemassvētku iestudējumu.
TEV MŪŽAM DZĪVOT, LATVIJA! Otrā novembra svētdiena			
Projekts par Latvijas galvaspilsētu Rīgu.	Projekts par Latvijas dabas objektiem.	Projekts par Latvijas kultūrvēsturiskajiem objektiem.	Latvijas Republikas dzimšanas dienas svētku pasākums. Projekta virstēma: Latvijas vēsture vienā lappusē. ROTAĻU STUDIJĀ mācās latviešu tautas rotaļu „Mēs ejam caur”.
KATRAM SAVU TAUTAS TĒRPU! Trešā novembra svētdiena			
Latviešu tautas ornamentī.	Latviešu tautas ornamentī un	Latviešu tautas ornamentī un	SKATUVES MĀKSLAS STUDIJĀ

	Latvijas novadu tautas tērpi.	Latvijas novadu tautas tērpi. Projekts „Mans tautas tērps”.	turpina gatavot Ziemassvētku iestudējumu.
ZIEMA LATVIJĀ. Pirmā decembra svētdiena			
Ziema Latvijā: vispārīgs gadalaika un ziemas apgērba raksturojums.	Ziema Latvijā: video, stāsti, ziemas sports.	Ziema Latvijā: video, stāsti, ziemas sports, ledus skulptūras.	
ZIEMASSVĒTKI PASAULĒ. Otrā decembra svētdiena			
Ziemassvētku svinēšana Latvijā.	Ceļojums apkārt pasaulei – Ziemassvētku tradīcijas.	Ceļojums apkārt pasaulei – Ziemassvētku tradīcijas.	
DZINTARA ZIEMASSVĒTKI. Trešā decembra svētdiena			Ziemassvētku pasākums.
LATVIEŠU MŪZIKAS VĒSTURE. Pirmā janvāra svētdiena			
Projekts „Latviešu komponistu dziesmas bērniem”.	Projekts „Latviešu mūzikas leģenda – komponists R. Pauls”.	Projekts „Mūsdienu mūziķu jaunā paaudze”.	ROTAĻU STUDIJĀ mācās latviešu tautas rotaļu „Staigā, lec!”
KATRAM SAVAS DZEJAS DIENAS! Otrā janvāra svētdiena			
Latviešu bērnu literatūra: dzejnieki un bērnu dzejoļu krājumi.	Latviešu bērnu literatūra. Projekts „Katram savas dzejas dienas!”.	Latviešu dzejnieki. Projekts „Katram savas dzejas dienas!”.	SKATUVES MĀKSLAS STUDIJĀ sāk Lieldienu iestudējuma gatavošanu.
PASAKU ZEMĒ. Trešā janvāra svētdiena			
Latviešu tautas dzīvnieku pasakas.	Latviešu tautas brīnumu pasakas.	Latviešu tautas pasaku dažādība.	SKATUVES MĀKSLAS STUDIJĀ gatavo iestudējumu „Mana

			pasaka”.
LATVIEŠU SKATUVES MĀKSLA. Pirmā februāra svētdiena			
Bērnu teātris: lomas, lomu atveidošana.	Latviešu dramaturģija un kino.	E. Smilģis. Latviešu dramaturģija un kino, teātri Latvijā.	TV teātra lugas ieraksta „Punktiņa un Antons” skatīšanās. ROTAĻU STUDIJĀ apgūst rotaļu „Mēs ejam caur”.
UZMEISTARO ZIEMU! Otrā februāra svētdiena			
Eksperimenti. <i>Svētku dizains, noformējums.</i>	Eksperimenti. <i>Svētku dizains, noformējums. Modes skate.</i>	Apģērba modelēšana. <i>Svētku dizains, noformējums. Modes skate.</i>	ROTAĻU STUDIJĀ apgūst rotaļu „Ir jau visi mūsu bērni”.
METEŅI. Trešā februāra svētdiena			
Kas ir Meteņi?	Kas ir Meteņi?	Kas ir Meteņi?	Meteņdienas pasākums.
PAVASARIS LATVIJĀ. Pirmā marta svētdiena			
Pavasaris. Vispārīgs ieskats gadalaika raksturojumā.	Pavasaris. Ūdeņi, pali, dabas atmoda.	Pavasaris. Jaunākās modes, frizūru, meikapa u. tml. tendencies.	ROTAĻU STUDIJĀ apgūst rotaļas „Putniņu deja” un „Putniņus ķert”.
MŪZIKAS INSTRUMENTI. Otrā marta svētdiena			
Projekts „Mūzikas instrumenti”.	Projekts „Latviešu tautas mūzikas instrumenti”.	Projekts „Pasaules tautu mūzikas instrumenti, to vēsture”.	ROTAĻU STUDIJĀ apgūst rotaļu „Mūsu aplis”.

LATVIEŠU MĀKSLAS VĒSTURE. Trešā marta svētdiena

Bērnu grāmatu ilustratore Margarita Stāraste.	Latviešu gleznotāja Džemma Skulme un viņas dzimta: Džemma Skulme (1925) un Jurgis Skulme (1928–2015) – gleznotāji, Ksenija Skulme (1893–1967) – ārste, medicīnas zinātnie doktore, Marta Skulme (1890–1962) – tēlniece, Marta Skulme (1962) – māksliniece, Oto Skulme (1889–1967) – gleznotājs un grafiķis, Uga Skulme (1895–1963) – gleznotājs, mākslas zinātnieks, Valentīns Skulme (1922– 1989) – aktieris.	Slavenākie Latvijas gleznotāji: Janis Rozentāls, Johans Valters, Vilhelms Purvītis, Džemma Skulme.	ROTAĻU STUDIJĀ apgūst latviešu tautas rotaļu „Es ar savu cisu maisu”. MĀKSLAS STUDIJĀ mācās gleznot.
--	--	--	--

JOKU DIENA. Pirmā aprīļa svētdiena

Klasiska masku balle.

Interesants pasākums, kas prasa lielu darbu no pasākuma apmeklētājiem, jo katram ir jāierodas savā maskā, vislabāk tā, lai bērni cits citu nepazītu. Lai bērnus motivētu, pasākumā var pasniegt nominācijas dažādās kategorijās.

Ieteicamas arī dažādas darbnīcas.

Tie, kas neierodas maskās, pasākuma laikā var radīt savu īpašo masku Masku darbnīcās.

LIELĀ DIENA. Otrā aprīļa svētdiena			
Ko latviešiem nozīmē Lieldienas.	Ko latviešiem nozīmē Lieldienas: simbolika, tradīcijas.	Ko latviešiem un citām tautām nozīmē Lieldienas: simbolika, tradīcijas.	Lieldienu pasākums „Lielā diena”.
LATVIJAS VASARA. Trešā aprīļa svētdiena			
Vasara.	Vasara. Līgo Latvijā.	Projekts „Prieks par Latvijas vasaru”.	SKATUVES MĀKSLAS STUDIJĀ sāk gatavot Mātes dienai veltītu dzejas kompozīciju.
MĀCĪBU PĀRGĀJIENS. Ceturtdā aprīļa svētdiena			
Skolas pārgājiens ar pārsteiguma momentiem no punkta „A” līdz punktam „Z” pa konkrētu maršrutu.			
SAPŅU PROFESIJA. Pirmā maija svētdiena			
Profesiju dažādība.	Profesiju dažādība.	Projekts „Profesiju katalogs”.	ROTAĻU STUDIJĀ apgūst rotaļu „Krustmāmiņa”.
Mātes dienai veltīta dzejas kompozīcija.	Mātes dienai veltīta dzejas kompozīcija.	Mātes dienai veltīta dzejas kompozīcija.	
VISS VIENOS ZIEDOS, MĀMULĪT! Otrā maija svētdiena			
Māmiņas loma bērna dzīvē.	Vēstule māmiņai.	Radošā pasaka vai domraksts par māmiņu.	Māmiņām veltīts koncerts „Viss vienos ziedos, māmulīt!”. SERTIFIKĀTU izsniegšana par sasniegumiem mācībās.

MĀCĪBU EKSKURSIJA. Trešā maija svētdiena

Mācību gada noslēguma pasākums.

ZINĪBU DIENAS PASĀKUMS SEPTEMBRA PIRMĀ SVĒTDIENA

SCENĀRIJS

Skatuve un zāle sakārtota svētkiem.

Skatuves daļā – pretī celiņam – vāze ar ziediem. Tai priekšā izkaisītas koku lapas. Vienā skatuves malā karoga statīvs, otrā – balonu saišķis un alfabēts. Zāles priekšpusē iekārtota vieta rudens ziedu, augļu un dārzeņu kompozīcijām, ko atnes audzēkņu ģimenes. Krēsli skatītājiem un dalībniekiem izvietoti pusmēness formā (vismaz piecās rindās), pa vidu atstājot celiņu. Zāles aizmugurē ir vieta galdiem, uz kuriem izkāroti sanestie našķi, sulas un kārumi.

Skan jautra mūzika.

Visus skoliņas lielos un mazos jaunajā mācību gadā ar dziesmu „Vecais zābaciņš” sveic Zinītis Akadēmiķis (turpmāk – Z), kurš ir absolējis Gudrības akadēmiju un katru gadu viesojas kādā no skoliņām.

Z (zvana skolas zvanu): Hei, visi lielie un mazie, jautrie un ne tik jautrie, gudrie un zinātkārie, izdarīgie un visu varošie, vai esat pamodušies no ilgā vasaras brīvlaika? Sveicināti jaunajā mācību gadā! Kas šī ir par skoliņu? Esmu ciemos pie jums – pie visuzcītīgākajiem bērniem. Pats esmu absolvējis Gudrības akadēmiju un ar prieku dāvāju arī citiem iegūtās gudrības!

Pirmā gudrība: dosim godu Latvijas Republikas HIMNAI! (*Skan Latvijas valsts himna, visi pieceļas, dzied. Pēc himnas skolotāji mudina bērnus apsēsties, bet paši paliek priekšā.*)

Direktors: Ar dāliju kurpēm kājās, mākoņu mēteļi apvilcis, saulgriežu vainagu galvā un dzintara gabaliņiem plaukstās, mūsu skoliņas pagalmā lepni ir ienācis Septembris. Latviešiem tas ir zinību mēnesis, jo septembrī katru gadu sākas jauns mācību gads. Arī mūsu skoliņā šodien zvana skolas zvans:

Ja skolas zvans man vēlreiz dūktu,

Es atkal solā sēstos sīks.

Trīs lietas skolotājam lūgtu,

Jo zinu, kas ir vajadzīgs:

*Mums dodiet **mīlestību** ceļam,*

Jo tās nekad par daudz nav dots,

Tas trauks, no kura visi smeļam,

Bet kurš nekad nav iztukšots.

Un **gudrību** mums vajag arī, –
Uz zaļa zara katrs tiks.
Bet, ja bez prāta darbu darīs,
Tad galu galā iznāks čiks.
Un, lai mēs elpot spētu brīvi,
Vēl **drosmi** vajag sirdīs liet.
Šis grūtais ceļš, ko sauc par dzīvi,
Mums būs līdz galam jānoiet...

Z iepazīstina visus klātesošos ar skolas pedagoģisko sastāvu, aicinot bērnus apsveikt skolotājus ar ziediem, kā arī izteikties, liekot ziedus vienā lielā vāzē, tādējādi viedojot „Ziedu sirsnības ugunskuru”.

Z: Bet kas tad tā par Zinību dienu, kurā nepārbaudas zinības?

Z (staigā no viena telpas malas uz otru, rādāmkociņš rokā, līdz ierauga alfabētu): Tā, tā, tā... Vai man kāds var pateikt, kas tas ir par burtu jūkli?

Bērni: Mēs zinām. Tas ir alfabēts.

Z: Alfabēts? Kas tas tāds?

Bērni sauc alfabēta burtus.

Z: Te man jums pārsteigums!

Z (paņem balonus, iet pa rindām un dala tos): Došu katram pa vienam balonam, kurā slēpjas kāds darāms brīnumiņš. Saplēsīsi – uzzināsi!

U Z D E V U M I

1. Aicini dziedāt **DZINTARA MĀKSLAS SKOLAS HIMNU!**

(Skan *SKOLAS HIMNA*.)

2. Nolasi vēlējumu klātesošajiem!

Viens mazs prieks, lai būtu katrai dienai!
Viens skats, viens zieds,
Viens laimes stūrītis,
Viens saules stariņš un mazliet debesis,
Un labs vārds, kas dzīvi dara skaistu!

3. Atmini mīklu!

Liels, liels kalns, nevar pāri pārkāpt, ne apkārt apiet.
(Atbilde: *debess*.)

4. Uzdod mīklu visomulīgākajam!

Augsts tēvs, plata māte, traks dēls, akla meita.
(Atbilde: *debess, zeme, vējš, nakts*.)

5. Atmini mīklu!

Pilna pasaule rungu, visas sēž zelta vainagā.

(Atbilde: saules stari.)

6. Vai tu zini dziesmu par burtiem? Aicini ansamabli „Dzintara baltis” uz dziesmu!

(Skan dziesma „JOKA PĒC ALFABĒTS”).

7. Uzdod mīklu vīrietim pa labi!

Salmu kaudze pie debesīm, bet neviens salms nekrīt zemē.

(Atbilde: saule ar stariem.)

8. Veicini klātesošos aplaudēt hiphopa deju grupas sveicienam!

(Meitenes dejo.)

9. Uzdod mīklu skolotājam!

Skaista puķe ezerā: dienu zied balta, rītā un vakarā – sarkana.

(Atbilde: saule pie debesīm.)

10. Uzdod mīklu kaimiņam!

Divi lieli strīdējās: kā viens nāk, tā otrs bēg.

(Atbilde: saule un mēness.)

11. Nolasi dzejoli par skolu!

Šodien pirmā skolasdiena!

Tāda gadā tikai viena.

Tomēr tas ir tīrais nieks,

Zinu – skolā valdīs prieks!

12. Aicini vienoties visus kādā kopējā dziesmā!

(Visi dzied.)

Z: Nu ko? Teikšu, kā ir! Vasarā nūdien neviens nav garlaikojies. Redzu, ka visi nopietni krājuši zināšanas un godam var sākt jauno mācību gadu! Aicinu katru audzēkni saņemt šī mācību gada DIENASGRĀMATU! *(Katrs bērns nāk, iepazīstina visus ar sevi, saņem dienasgrāmatu un dodas uz savu vietu.)*

Z: Jūs sakāt „DZINTARA MĀKSLAS SKOLA”? Tiešām? Kā to var zināt? Vai te ir kādi mākslinieki? *(Iet uz izstādes pusi, apskata to un dod ATZINĪBAS rakstu katrai ģimenei. Z aicina visus uz kopīgu fotografēšanos.)*

Z *(pēc tam, skandinot skolas zvanu):* Aicinu audzēkņus doties uz pirmo nodarbību Radošajās darbnīcās, kuras vadīs skolotāji, bet vecākus aicinu palikt zālē, kur paredzētas diskusijas un debates.

(Skan zvans, bērni pieceļas un dodas uz pirmo nodarbību, kas ilgst 30–35 min.)

1. Radošā darbnīca 3–5 gadus veciem bērniem.

2. Radošā darbnīca 6–18 gadus veciem bērniem.

Darbnīcās skolotāji aicina bērnus veidot dekoratīvi lietišķos darbiņus, izmantojot dabas materiālus. Skolotājiem ir paraudziņi.

Ar vecākiem apspriežamās tēmas:

- 1) skolas darba ritms: laiks, datumi, svētki, maksāšanas laiki;
- 2) iekšējās kārtības noteikumu parakstīšana;
- 3) skolas padomes vēlēšanas;
- 4) jauno darbu plānojums;
- 5) par svētkiem atbildīgo izvirzīšana;
- 6) citi jautājumi.

Pēc nodarbības audzēkņi atnes savus lietišķos darbus uz zāli un sakārto apskatei.

Z un skolotāji visus aicina uz cienastu. Brīvā gaisotnē tiek pārspriests jaunais darba cēliens.

Scenārija autore Inta Dreimane-Riekstiņa

ĢIMENES DIENAS PASĀKUMS SEPTEMBRA OTRĀ SVĒTDIENA

SCENĀRIJS

Priekšdarbi.

1. Katra ģimene ir sagatavojusi ģimenes prezentāciju (5 min.), kurā atklāj savas ģimenes stilu, kas simbolizē viņu vienotību, piemēram, viņi ir sauleszaķēni.
2. Bērnu dāvanas vecākiem: fotorāmītis (A4 formāts).
3. Sagatavota fotostudija.
4. Sagādātas balvas – olimpisko spēļu statuetes katra audzēkņa ģimenei.

Darbība notiek laukumā pie skolas ēkas. Audzēkņu vecāki sagatavojuši vietu piknikam. Kokos iekarināti krāsaini balonu saišķi. Audzēkņu vecāki un bērni ir brīvi izvietojušies piknika vietā ar skatu uz laukumu. Vienā laukuma malā ir fotostudija un vāzēs sakārtoti ziedu pušķi, ko bērni dāvinās vecākiem.

*No skolas uz laukuma pusi raitā solī nāk **vadītāja**, tērpusies sporta tērpā, un svilpj svilpē.*

Vadītāja: Kaķēn! Kaķēn! Kaķēn! Kur tu esi pazudis? (Noiet no laukuma un it kā turpina meklēt kaķēnu laukuma malā.)

Kaķēns (skrien, ķerot taureņus): Ā, redz kur ir taureņi! Tūlīt, es jūs... tūlīt... Uznāk **Pele**, turot groziņu.

Kaķēns: Kas tu tāda? Ko tu dari manā pļaviņā?

Pele: Labāk pats vispirms būtu stādījies priekšā! Mana māmiņa saka, ka tā ir pieklājīgi.

Kaķēns: Ja reiz pieklājīgi vajag, tad es tā pavisam pieklājīgi: esmu kaķēns. Vēl pieklājīgāk būs, ja tu pateiksi, ko tu dari manā pļaviņā?

Pele: Kā! Ko daru? Es atnācu pavingrot!

Kaķēns: Kāpēc jāvingro?

Pele: Māmiņa saka, ka pie tiem, kas vingro, atnāk laba veselība un ļoti laba apetīte!

Kaķēns: Ha, ha! Pie tevis viņas tikai nāks, bet pie manis ir jau atnākušas!

Pele: Kas ir atnākušas?

Kaķēns: Nu veselība un apetīte taču!

Pele: Kur?

Kaķēns: Veselība man ir šite, šite, šite un šiten te! (Rāda uz galvu, ķepām, pleciem.) Bet apetīte man ir te – puncītī! (Pabrauka vēderiņu.)

Pele: Tad nu gan! Es cerēju, ka tu pavingrosi kopā ar mani. Tas būtu tik jautri.

Kaķēns (*smiedamies prasa skatītājiem*): Kā jūs domājat? Vai jāiet? Man jau tāpat ir laba veselība un apetīte. Bet, ja jau jūs tā sakāt, lai iet! Var jau arī pavingrot! (*Kaķēns un Pele dejo ritmiskas mūzikas pavadījumā.*)

Pele: Pietiek, pietiek! Tev jau būs tāda apetīte kā vilkam, ja tik daudz vingrosi. Bet nu gan man jādodas mājās! (*Pele kaut ko meklē.*) Kur ir mans groziņš?

Kaķēns: Kas tev ir tajā groziņā? Kaut kas garšīgs?

Pele: Dāvanas māmiņai un tētim! (*Pelei groziņā ir maziņš puķu pušķītis māmiņai.*)

Kaķēns (*izbrīnīti*): Dāvanas māmiņai un tētim?

Pele: Kā, vai tad tev nav?

Kaķēns: Nē, dzimšanas diena manai māmiņai ir tikai rudenī, vārda diena – vasarā, tētim – ziemā...

Pele: Pagaidi! Vai tiešām tu nezini, ka šodien ir Ģimenes diena? Vai tava māmiņa zina, kur tu šobrīd atrodieš? Un ja nu tieši tagad viņai ir vajadzīga tava palīdzība?

Kaķēns (*purpina*): Vajadzīgs, vajadzīgs! Kur tu esi redzējis māmiņu, kurai vienmēr neatrastos kāda vajadzība?

Pele: Un tev ir tik grūti viņai palīdzēt?

Kaķēns: Ne jau grūti, bet tie ir tādi... nu sievišķīgi darbi. Kā es varēšu izaugt par krietnu runci, ja bērnībā būšu darījis sievišķīgus darbus? (*Uznāk Vadītāja.*)

Vadītāja: Ko es dzirdu, Kaķēn, tu negribi palīdzēt savai māmiņai? Vai tad tu nemīli savu māmiņu un tēti?

Kaķēns: Kā – nemīlu? Es viņus ļoti, ļoti mīlu!

Vadītāja: Ja kādu ļoti mīl, tad viņa dēļ neviens darbs nav par grūtu. Ne no viena darba nav jākaunas, bet no slinkuma gan!

Kaķēns: Es jau nemūku no darbiņa, bet māmiņa man vienmēr aizrāda, ka ausis netīras, tad tētim liekas, ka nagi nav pareizi uzasināti...

Pele: Kaķēn, tu saki, ka mīli savus vecākus, bet aizmirsi viņus šodien apsveikt Ģimenes dienā!

Kaķēns: Es neaizmirsu savus vecākus, man tikai diena aizmirsās. Es arī gribu savus vecākus apsveikt. Bet ko lai dāvina? Man nekā nav! Vai noķert kādu taureni? Nē, tas nederēs! Varbūt mēģināt nomedīt mīkstu pelīti, tētis jau ļoti priecātos? Bet man vēl drusku bail no pelēm...

Vadītāja: Varbūt vari saplūk plāvā puķes un tās uzdāvināt māmiņai! Tavi vecāki būs ļoti priecīgi! Paskatieties apkārt uz šīm laimīgajām sejām! Vai tagad tu, Kaķēn, tici, ka visas māmiņas un tēti mīl savus mazuliņus?

Kaķēns: Jā! Un visi bērni mīl savus vecākus!

Vadītāja: Nu tad apliecināsim to! (*Bērni uzdāvina vecākiem iepriekš sagatavotu dāvanīņu un samīļo viņus.*)

Vadītāja: Šim pasākumam katra ģimene ir sagatavojusi arī mājasdarbu. Lūdzu uz prezentāciju! *(Notiek ģimeņu prezentācijas, kurās ir ietverta arī dzimtas koka tēma, informācija par senčiem un citiem ģimenes locekļiem.)*

Vadītāja: Un tagad aicinām visus vecākus un bērnus rotaļās! *(Visi iet kustību rotaļās ar dziedāšanu. Pēc rotaļām visi tiek aicināti uz sportiskām aktivitātēm. Katra ģimene ir viena komanda. Žūrijā ir Vadītāja, Kaķēns un Pelēns.)*

R O T A Ļ A S

1. „Zaķis maisā”

Vecāki jaunākās grupas bērnus nes maisā, bet vecāko grupu bērni lec maisā pa norādīto maršrutu.

2. „Lidojošie šķīvīši”

Bērni ar vecākiem viens otram lidina papīra šķīvīšus.

3. „Pārvari!”

Vecāki kopā ar bērniem pārlec pāri skolotāju ripinātajam rullim.

4. „Rallijs ar tēti”

Bērns kopā ar tēti traucas lielā ātrumā no viena punkta līdz otram, skaļi rūcot kā sacīkšu automašīna.

5. „Virves vilkšana”

Virves vilkšanas sacensībās piedalās tikai tēvi un dēli. Šajā aktivitātē uzvar draudzība.

6. „Bumbiņa ripo”

Laukuma vienā malā stāv mammas, bet bērni uz viņu pusi ripina bumbiņas tā, lai tās ieripo kastē, kuru tur mammas. Vecākiem jābūt precīziem, lai bērna ripinātā bumbiņa nokļūtu kastē.

7. „Salūts”

Balonu pūšanas sacensības: katra ģimene balonus piepūš, sasien saišķī un laiž pa vējam.

8. „Lidojums kosmosā”

Katra ģimene met bumbas gaisā un sauc mīļvārdiņus, kādos var uzrunāt māmiņu un tēti.

Žūrija apbalvo visas ģimenes, pasniedzot statuetes un piešķirot katrai savu nomināciju, piemēram, „Veiklākie”.

9. „Ģimenes foto”

Katra ģimene nofotografējas, lai nākamajā tikšanās reizē fotogrāfiju, ko ievietos fotorāmītī, varētu parādīt visiem.

Pelēns:

Trīs ozoli kalniņā,
Trīs ziediņi upītē;
Trīs puisīši tēvam, mātei
Siltajā saulītē.

Kaķēns:

No saknītes lazda zied,
Sarkaniem ziediņiem;
No sirsnīgas es mīlēju
Savu tēvu, māmuliņu.

Vadītāja:

Ai, tētiņ, māmuliņ,
Pie tevis saule ved,
Pie tevis ved šis lietuss,
Pie tevis – maizes doniņa,
Tu – sākums visām norisēm un lietām.

Uz tikšanos nākamajos svētkos! (*Pelēns, Kaķēns un Vadītāja aiziet.*)

*Scenārijā izmantots materiāls,
ko sagatavoja Ināra Šteinberga („Es spēlēšu teātri”), un
Kandavas pilsētas PII „Zīlums” pieredze.*

LIETUS DAŽĀDĪBA

SEPTEMBRA TREŠĀ SVĒTDIENA

Nodarbības plānojums B klasei

Mērķis

Vārdu krājuma pilnveidošana, izziņas darbības veicināšana.

Uzdevumi

1. Pilnveidot vārdu krājumu par lietus lišanas veidiem (piemēram, gāž, smidzina).
2. Rosināt nosaukt varoņu spilgtākās rakstura īpašības, pārrunājot pasakas varoņu rīcību.
3. Aktivizēt runā skaņu „l”, skaitot dzejoli.
4. Veicināt stāstītprasmi, rosināt iesaistīties dialogos.
5. Veicināt radošo domāšanu, iztēli un attīstīt pirkstu sīko muskulatūru, tinot dziļu un plucinot pasakas varoņus no vilniņas.
6. Pilnveidot vērošanas prasmi, vērojot pelķes un citas dabas norises pēc lietus.
7. Veicināt vēlmi sakārtot savu darba vietu.

Resursi

Pasaka, attēli, dzija, vilniņa, kartons, šķēres, lime, divi gleznu rāmiši.

RĪTA APLIS

Rīta apli iesākot, skolotājs kopā ar bērniem skaita sasveicināšanās pantiņu:

*Ir jau visi mūsu bērni
Sanākuši te,
Rociņām: plaukš, plaukš,
Kājiņām: taukš, taukš,
Labrītiņu man, man,
Labrītiņu jums, jums,
Labrītiņu svētdienai.*

Rotaļnodarbība

Skolotājs aicina bērnus satupties uz paklāja un pastāstīt par to, ko novērojuši no rīta, nākot uz skolu.

Kopā ar bērniem pārrunā, kāds šodien ir laiks, kurš datums, mēnesis un gadalaiks. Bērni stāsta, ka, nākot uz skoliņu, ārā lija lietis un bija auksts laiks. Ar bērniem atkārto, ko uzzināja par mākoņiem, lietu un lietis lāsītēm.

Skolotājs aicina bērnus pie loga pavērot lietu. Bērni satupstas uz paklāja pie palodzes un vēro, kas notiek laukā, izsaka savus komentārus un atbild uz skolotāja jautājumiem.

Jautājumi

1. Kā sauc tās maziņas, kas krīt no gaisa?
2. Kādas var būt lāsītes?
3. Kā var līt lietutiņš?
4. Kāds var būt lietutiņš?
5. Kā varētu nosaukt lietutiņu, kad lāsītes lēni krīt? – *Tad lietutiņš smidz...*
6. Kā varētu nosaukt lietutiņu, kad lāsītes ir lielas, to ir daudz, un tās ātri krīt? – *Tad lietus g...*
7. Vai esat dzirdējuši, ka vecāki saka: lietus gāž kā no spaiņiem?
8. Kā šobrīd līst lietutiņš – smidzina vai gāž?
9. Kā lietutiņš lija no rīta?
10. Vai mēs varam attēlot, kā līst lietutiņš?

Dzejolītis

Skolotājs aicina bērnus sastāties aplī un lasa dzejolīti, katru vārdu izrunājot skaļi un skaidri.

Lija, lija lietutiņš
Liepu lapās lielās,
Lēni, lēni lija
Lielām, lielām lāsēm.
Lija, lija lietutiņš,
Liepas lejup liecot,
Lija, lija lietutiņš
Līdz pat launaga laikam.

Skolotājs aicina visus sastāties rotaļai un atveidot ar kustībām lietus lišanu.

Rokdarbi

Katram bērnam tiek izdalīti dažāda lieluma kartona gabaliņi, mazi dzijas kamoliņi un vilnas pikucīši. Tiek rādīts, kā uztaisīt lietus pilīti, sākot tīt un atstājot dzijas astīti, lai pēc tam varētu sasiet. Apkārt kartona gabaliņiem tin dziju 10 un vairāk reizes tā, lai pēc tam var sasiet uztīto dziju un tinumu no kartona gabaliņa viegli novilkt. Pēc tam uztin galviņu, ko piesien pirmajam kamolītim rumpītim.

Daži audzēkņi no vilniņas plucina tvaiku, citi – no vilniņas pirkstos viļā mazas bumbiņas – lietus pilītes. Citi no vilniņas plucina mākonīšus, no dzijas uz kartona tin vēju un saulīti.

Bērniem tiek parādīts, kā sākt gatavot vēju, ņemot kartona gabaliņu un uz garākās malas tinot apkārt dziju 20 un vairāk reižu, bet pēc tam tinumu novelkot. Saulīti gatavo no kartona, ar robainajām šķērēm izgriežot aplīti un aptinot to ar dziju. Mākonīšus plucina no vairāku krāsu vilniņām, tās savienojot.

MIKEĻDIENAS PASĀKUMS OKTOBRA PIRMĀ SVĒTDIENA

SCENĀRIJS

Skolas telpās iekārtotas radošās darbnīcas: Latviešu tautas zīmju centrs, Bišu dārzs, Pagrabs, Mākslas galerija, Sakņu dārzs. No lielās zāles uz grīdas viena aiz otras izliktas dzeltenas pēdiņas, kas ved no vienas darbnīcas uz otru. Lielajā zālē uzklāts mielasta galds un iekārtota vieta dārzeņu kompozīcijām. Zāles priekšplānā rudens dekors, rudens ziedi un izkaisītas koku lapas.

Skan latviešu tautasdziesmas. Zāles priekšplānā bērni, satupuši puslokā. Dziedādama ienāk Saimniece (skolas direktore), Bite, Kurmis, Zaķis, Lauku pele un Pilsētas pele.

V. Silīna

RUDENS RŪĶIS

Rudens rūķis labā omā
Dodas prom no mājām,
Abās rokās lielas somas,
Sporta kurpes kājās.

Piedziedājums:

Somas pilnas gardām lietām,
Tā ka vairs nav rūmes,
Kabatās pa riekstam cietam,
Cepurē vēl plūmes!
Meža zvēri rūķim priekšā
Izskrien lielā barā:
Ogas viņš tiem dod pa riekšai,
Sēnes sakar zarā!

Arī katrā mūsu dārzā
Rudens rūķis strādā.
Un mums kārumus uz ziemu,
Vitamīnus gādā!

Saimniece:

Rudens nāca, lapas bira,
Saule gāja raudādama.
Smagi šņāca egļu meži,
Pilni saules asariņu.

Jumis:

Kalnā kāpu lūkoties,
Vai dzeltēja bērziem lapas?
Ja dzeltēja bērziem lapas,
Tad rudens sētiņā.

Lauku pele:

Rudzu graudi tīrumā –
Rupjas maizes šūpulīši.
Kviešu graudi tīrumā –
Baltas maizes šūpulīši.

Saimniece: Ir pienācis rudens – visbagātākais gadalaiks! Bet vai jūs, bērni, zināt, kāpēc to sauc par bagātu? (*Bērni atbild.*) Jā, jā, tieši tā! Visu ražu, ko vasariņa ir izaudzējusi, cilvēki novāc rudenī, tāpēc arī rudenī dēvē par visbagātāko gadalaiku.

Vai jūs zinājāt, ka rudenī ap Miķeļiem diena un nakts ir vienādā garumā? Kopš seniem laikiem iegājies, ka līdz Miķeļdienai visai ražai, kas izaudzēta dārzos un tīrumos, jābūt novāktai. Kad visi darbi paveikti, tad tika svinēti Miķeļi. Bet vislielākā jautriība bija Miķeļdienas gadatirgos: cilvēki dziedāja, dejoja un gāja rotaļās. Tur varēja ne tikai nopirkt visus rudens labumus, bet dažos gadatirgos – arī vizināties ar zirgiem un ponijiem.

(*Saimniece parāda, kādu rudens ražu atnesusi savā grozā, un aicina bērnus un viesus jautrā rotaļā.*)

R O T A Ļ A

„Es ar savu cisu maisu (salmu kūli) dancot gāju!”

Saimniece: Arī mums šodien ir svētki, tādēļ visi kopā dosimies Dzelteno pēdu ceļojumā. Tās laikam ir atsājis pats Miķelis. Aidā!

(*Saimniece pa pēdām ved bērnus uz radošajām darbnīcām.*)

R A D O Š Ā S D A R B N Ī C A S**LATVIEŠU TAUTAS ZĪMJU CENTRS****Resursi**

Latviešu tautas rotaļas, dziesmas, mīklas, balvas par mīklu atminēšanu.

Bērni tiekas ar Jumi (skolotājs X).

Jumis: Vai jūs zināt, kas ir Jumis? Es jums pastāstīšu, ko senie latvieši sauca par Jumi. Viņi iedomājās, ka Jumis ir mazs, sprīdi garš (*rāda*) vīriņš, kurš jāļū uz sienāža. Ziemā viņš dzīvo klētī, vārpu vainagā, bet vasarā – pārceļas uz labības lauku un par savu mājvietu izvēlas divas vārpas viena

stiebra galā. Visiem augiem ir savs Jumis. Arī riekstiem, gurķiem, āboliem un dārzeņiem.

Rudenī ātrāk sāk krēslot, tāpēc garajos vakaros cilvēki nodarbojās ar mājas darbiem. Mūsdienās daudzi cilvēki vakarus pavada pie televizora vai datora, bet agrāk viss bija citādi: sievietes vakara stundās šķeterēja, vērpa dziju, adīja, tamborēja, kā arī auda dvieļus, palagus un segas, šuva tautiskos brunčus. Bērni vēroja viņu darbu, dziedāja, klausījās pasakas un minēja mīklas.

Bērni, vai jums arī patīk minēt mīklas? Uzminiet manas mīklas!

Viens stāv, divi simti karājas. (*Atbilde: ābele un āboli.*)

Maza, maza mucīņa, salds, salds dzērieniņš. (*Atbilde: medus šūnās.*)

Baltu jēriņu iaved kūtī, pēc kāda laika izved brūnu. (*Atbilde: maizes kukulis vai pīrāgi krāsnī.*)

Maza, maza man zemīte,
Bet ražīga labībiņa.
Man uzauga divi vārpas
Viena salma galiņā. (*Atbilde: jumis.*)

Kas tie tādi draiskuliši,
Visi kokā sakāpuši,
Visus zarus noliekuši,
Vienā kājā karājas? (*Atbilde: āboli.*)

Visi kopā ar Jumi iet rotaļās – „Kas dārzā, kas dārzā?“, „Kumeliņi“ „Dīpu dāpu lācis nāk“, „Tūdaliņ, tāgadiņ“ – un dzied latviešu tautasdziesmas.

BIŠU DĀRZS

Resursi

Dažādi rudens dabas materiāli, paklāja gabali.

Bērnus sagaida čaklā Bite (skolotājs).

Bite: Uzminiet manu mīklu! Kas tas ir: dzidrs, bet nav ūdens, dzintara krāsā, bet nav dzintars, salds, bet nav konfektes, biezs, bet nav sega un ļoti garšo lācim. (*Atbilde: medus.*)

Pēc Bites aicinājuma bērni gatavo krāšņus rudens paklājus, izmantojot dabas materiālus: lapas, puķes, zīles, kastaņus, ogas utt. Bite tos kārto izstādē. Par darbu Bite bērnus pacienā ar medu.

PAGRABS

Resursi

Kāršu pupas, cūku pupas, zirņi, rieksti, kartupeļi, bietes, āboli, bumbieri, gurķi, tomāti, kabači, ķirbji un graudi, kociņi dārzeņu savienošanai, īleni, naži, koka dēļiši.

Bērnus sagaida Lauku pele un Pilsētas pele.

Lauku pele (skolotājs):

Rudentiņš – bagāts vīrs,
Daudz tu vedi vezumā.

Pilsētas pele (skolotājs):

Zirņus, pupas, kartupeļus,
Rutkus, baltus kāpostiņus,
Bietes, ķirbjus, burkānus,
Ķiplokus un sīpolus.

Peles aicina palīdzēt sašķirot bagātīgo kāršu pupu, cūku pupu, zirņu, riekstu, kartupeļu, biešu, ābolu, bumbieru, gurķu, tomātu, kabaču, ķirbju un graudu ražu, iepriekš iepazīstinot bērnus ar tiem un to nosaukumiem.

Peles aicina bērnus izveidot dārzeņu kompozīcijas.

Gatavās kompozīcijas abas peles novieto zālē pēc tam, kad bērni ir devušies uz nākamo darbnīcu.

MĀKSLAS GALERIJA

Resursi

Kartupeļu gabaliņi, guašas krāsu trauciņi, gleznu skices, kuras ar spiedogiem izkrāsos bērni, gleznu rāmīši.

Mākslinieks **Kurmis** (skolotājs):

Kalnā kāpu lūkoties,
Vai dzeltēja bērziem lapas?
Ja dzeltēja bērziem lapas,
Tad rudens sētiņā.

(Kurmis bērniem iemāca ar kartupeļu spiedogiem darināt gleznu.)

SAKŅU DĀRZS

Zaķis (audzēkņu mamma):

Augat visi, dārzeniņi!
Pār jums laižas lietutiņš.
Augat, mazās odziņas,
Lai jūs kļūstat garšīgas!

Zaķis lūdz palīdzēt īstenot savu sapni un novākt dārza ražu, lai varētu visu savu saimi pacienāt ar garšīgiem, veselīgiem dārzeņu salātiem.

Uzdevums - gatavojam salātus.

Mērķis

Iegūt prasmes un iemaņas risināt praktiskus sadzīves uzdevumus, izmantojot aritmētiskas metodes.

Darba forma

Grupu darbs.

Resursi

Darba lapas, pārtikas svāri, pārtikas produkti (vārītas sarkanās bietes, izlobīti valrieksti, žāvētas melnās plūmes, ķiploks, majonēze, konservēta kukurūza, paprika, ziedkāposts, eļļa, sāls), naži, gaļas dēļiši, rīve, dažāda lieluma bļodiņas, priekšautiņi, dvielīši, karotes.

Telpas izkārtojums

Astoņi galdi, sakārtoti pa četri.

Uz viena galda ir novietoti vajadzīgie pārtikas produkti, uz otra – nepieciešamie virtuves piederumi. Krēsli salikti rindīnā pie sienas.

Uzdevuma apraksts

Skolēni sadalās grupiņās pa pieci, izlozē, kurus salātus gatavos (*darba lapas*), un klausās skolotāja norādījumus.

Skolēni izvēlas vajadzīgos produktus, nosver sev nepieciešamo daudzumu atbilstoši receptē norādītajam. Skolēni pagatavo salātus, aprēķina, cik pagatavotie salāti ir izmaksājuši, un iegūtos rezultātus pieraksta darba lapās. Skolēnu vecāki viņiem palīdz.

Katra grupa prezentē savus salātus un iegūtos rezultātus.

Nepieciešamais laiks – viena astronomiskā stunda.

- ✓ Sagatavojas darbam – 1 min.
- ✓ Klausās skolotāja norādījumus – 4 min.
- ✓ Pagatavo salātus un veic aprēķinu – 40 min.
- ✓ Sakārto savu darba vietu – 10 min.
- ✓ Prezentē pārējiem – 5 min.

Pēc prezentācijas salīdzina, kuru salātu pagatavošanai vajag vairāk naudas, kuru – mazāk (*sk. 1., 2. darba lapu*).

DARBA LAPA

1. uzdevums. Nosveriet produktus!

BIEŠU SALĀTI

Daudzums, kas nepieciešams salātu pagatavošanai	
 vārītas bietes	500 gramu
 izlobīti valrieksti	200 gramu
 žāvētas melnās plūmes	400 gramu
 ķiploks	3 daiviņas
 majonēze	400 gramu

Gatavojiet biešu salātus!

1. Sarīvējiet bietes uz dārzeņu rīves!
2. Pievienojiet iepriekš nomazgātas un sīki sagrieztas plūmes un sasmalcinātus riekstus!
3. Pievienojiet sasmalcinātu ķiploku!
4. Visu rūpīgi samaisiet ar majonēzi!

2. uzdevums. Aprēķiniet, cik izmaksāja pagatavotie salāti!

Piemērs

1) $0,20 \times 500 = 100$

2) $600 : 1000 \times 200 = \dots$

Produkti	Svars (<i>daudzums</i>)	Cena	Nepieciešamais daudzums	Izmaksas
bietes	kg	0,20 eiro	500 gramu	1,00 eiro
izlobīti valrieksti	kg	6,00 eiro	200 gramu	
žāvētas melnās plūmes	kg	3,00 eiro	400 gramu	
ķiploks	daiviņa	0,50 eiro	3 daiviņas	
majonēze	kg	1,00 eiro	400 gramu	
Kopā:				

DARBA LAPA

1. uzdevums. Nosveriet produktus!

RAIBIE SALĀTI

Daudzums, kas nepieciešams salātu pagatavošanai		
	konservēta kukurūza	600 gramu
	sarkanā paprika	200 gramu
	ziedkāposts	600 gramu
	eļļa	100 gramu
	sāls	šķipsniņa

Gatavojiet raibos salātus!

1. Paprikai izņemiet sēkliņas un sagrieziet to garenās strēmelēs.
2. Ziedkāpostu sadaliet mazās rozītēs.
3. Pievienojiet kukurūzu.
4. Visu rūpīgi samaisiet, pievienojiet sāli un eļļu.

2. uzdevums. Aprēķiniet, cik izmaksāja pagatavotie salāti!

Piemērs

$$1) 6,00 \times 600 = 3,600$$

$$2) 3600 : 1000 = 3,60$$

Produkti	Svars (<i>daudzums</i>)	Cena	Vajadzīgais daudzums	Izmak- sas
konservēta kukurūza	kg	6,00 eiro	600 g	3,60 eiro
sarkanā paprika	kg	2,00 eiro	200 g	
ziedkāposts	kg	1,00 eiro	600 g	
eļļa	kg	2,00 eiro	100 g	
sāls	pacīņa	1,00 eiro	šķipsniņa	

Rotaļa

„Ādamam bij septiņ' dēli”

Saimniece:

Paldies saku rudentiņam, –
Daudz tu mums dāvājis:
Pilnu klēti labībiņas.
Pilnas ķešas sudrabiņa.

Scenārija autore Inta Dreimane-Riekstiņa

LATVIJAS PILSĒTAS. LIEPĀJA

OKTOBRA OTRĀ SVĒTDIENA

SCENĀRIJS

Mērķis

Sekmēt izpratni par piederību Latvijai un veicināt pozitīvu attieksmi pret to.

Darba organizācijas forma

Darbs pāros.

Uzdevumi

1. Pilnveidot priekšstatu par Latvijas trešo lielāko pilsētu Liepāju.
2. Iepazīties ar Latvijas šodienas dzīvi, cilvēkiem, dažādiem pasākumiem un svētkiem Liepājā.
3. Iemācīties mutiski un rakstiski veidot, uztvert un nodot vienkāršu sadzīves un personisko informāciju.
4. Turpināt attīstīt sīko pirkstu muskulatūru, darbojoties ar ģipsi.
5. Pilnveidot prezentēšanas prasmi.
6. Turpināt attīstīt sadarbības prasmi.

Resursi

1. Sagatavots audioieraksts ar jūras šalkoņu.
2. Balvas uzvarētājiem.
3. Dažādu krāsu 14 dzijas pavedieni (2 dzelteni, 2 zili, 2 zaļi, 2 sarkani, 2 brūni, 2 balti, 2 melni) un 7 tādu pašu krāsu lapiņas ar teikumiem:
 - ✓ Liepājas jūrmala un Liepājas ezers,
 - ✓ skolas un augstskolas Liepājā,
 - ✓ Liepājas mūziķi,
 - ✓ apskates objekti Liepājā,
 - ✓ pasākumi Liepājā,
 - ✓ Liepājas teātris,
 - ✓ Liepājas pilsēta.
4. Dziesmas „Pilsētā, kurā piedzimst vējš” 14 kopijas.
5. Veidošanai sakārtota telpa: uz galdiem ir ģipsis un ūdens.
6. Datori, līniju lapas rakstīšanai, rakstāmpiederumi.
7. Telpā izkārtota attēlu galerija par Liepāju.

Rīta aplis

Diena sākas ar rīta apli. Šķiet, ka bērniem tā ir vissvarīgākā dienas daļa. Rīta aplī bērni sasveicinās, dzied rīta dziesmas, skaita skaitāmpantus, runā par laikapstākļiem, noskaidro dienas datumu, izskaita bērnus: puisi un meitenes. Rīta aplis paiet nodarbēs, kuru laikā bērni, paši sev nemanot, mācās klausīties, uzdot jautājumus un atbildēt, papildināt un runāt. Aplis vieno, tas attīsta ne tikai komunikācijas, bet arī sociālās prasmes un iemaņas.

Rotaļnodarbība

1. Zinību studijas nodarbību skolotājs sāk ar dzejoli.

Kristīne K.

Es atbraucu un iemīlēju
To vienīgo, kas piedzimst šeit,
To Liepājas Vēju!
Viņš tiešām šeit rodas,
Dzīvo šeit un labi jūtas,
Un labi justies liek
Ikvienam liepājniekam,
Kas viņu
Savās dienas gaitās satiek.
Viņš iepūš manā sirdī
Savu silto, neredzamo dvašu
Un līdzī savam lidojumam rauj!
Es atbraucu un
No pirmā acu skata
Iemīlēju!
Liepāju
Un viņas dēlu –
Vēju!

Skolotājs aicina katru audzēkni paņemt vienu dzijas pavedienu, tādējādi netīši sadalot bērnus pa pāriem. Katram pārim tiek iedota viena lapiņa, piemēram, pārim ar zaļiem dzijas pavedieniem – zaļā lapiņa, uz kuras rakstīts uzdevuma nosacījums. Skolotājs bērniem izskaidro, kā uzdevums veicams.

Uzdevums

Katrs pāris dodas pie datora un meklē informāciju vai videomateriālu par uzdoto tēmu. Iepazīstas ar informāciju, saglabā to, tīmekļvietnē atrod dzejoli par Liepāju, un uz līniju lapas to glīti noraksta. Darbam atvēlētas 30 minūtes. Pēc tam darbs pāros jāprezentē, izmantojot saglabāto informāciju un videomateriālu.

Dinamiskā pauze: kustību rotaļa „Kuģi jūrā” (10 min.)

Viens bērns, kas ir ķērājs – Jūras Neptūns – savā namā, stāv laukuma vienā pusē. Pārējie audzēkņi attēlo kuģus. Kad skan jūras šalkoņa, visi „kuģi” peld pa jūru. Kolīdz šalkoņa pazūd, „kuģi” sastingst, bet Neptūns to „kuģi”, kurš kaut nedaudz kustas, aizved uz savu namu. Uzvar tas, kurš paliek jūrā. Uzvarētājam tiek balva.

Radošo darbu prezentācija

Kad runā par Liepājas mūziķiem, skolotājs iepazīstina bērnus ar „Slavas aleju” Liepājā, bet MĀKSLAS STUDIJAS nodarbības laikā aicina bērnus pagatavot pašiem savu slavas aleju, veidojot savu plaukstu nospiedumus ģipsī.

MŪZIKAS STUDIJĀ noklausās dziesmu „Pilsētā, kurā piedzimst vējš” (*komponists Imants Kalniņš, vārdu autors Māris Čaklais; sk. C pielikumu*) un apgūst to.

Dienas noslēgumā katrs audzēknis savus mākslas darbu – plaukstu nospiedumu ģipsī – drīkst ņemt līdzi uz mājām.

Skaitāmpanti

Visi kopā nākam, (*soļojam*)

Jauki dienu sākam! (*plaukšķinām*)

Mīļi visiem uzsmaidām, (*pieliekam rādītājpirkstus pie vaigiem*)

Laburītu pasakām! (*paklanāmies cits citam*)

Ir jau visi mūsu bērni sanākuši te! (2x) (*ejam*)

Rociņām – plaukš, plaukš! (*plaukšķinām*)

Kājiņām – taukš, taukš! (*dipinām*)

Labrītiņu – jums, jums! (*norādām uz citiem*)

Labrītiņu – mums, mums! (*norādām uz sevi*)

Labrīt, labrīt, (*pamājam pa labi, pa kreisi*)

To sakām mēs visi tūlīt. (*plaukšķinām*)

Labrīt, labrīt, (*pamājam pa labi, pa kreisi*)

Lai gaisma jums sirsnīgā krīt! (*pieliekam plaukstas pie sirds*)

Labrīt, labrīt, (*pamājam pa labi, pa kreisi*)

To nedrīkstam aizmirst nekad, (*noraidoši grozām rādītājpirkstu*)

Labrīt, labrīt, (*pamājam pa labi, pa kreisi*)

Lai pār pasauli skan! (*plaukšķinām*)